

Oponentský posudek diplomové práce

P. Poborský: *Reflexe socialistické ideologie v české a bulharské publicistice*

Praha 2010, 237 s.

Vedoucí práce: prof. Hana Gladkova, CSc.

Předkládaná diplomová práce je věnována vědecky atraktivnímu tématu, které bylo diplomantem uchopeno komplexně a v patřičné šíři i hloubce. Práce má v náležitě míře požadované charakteristiky daného typu textu: reprezentativní obsah, formulování cílů práce, přehled aktuálního stavu problematiky ve vědecké literatuře, popis materiálové základny a zvolených výzkumných technik, shrnutí a interpretace zjištěných skutečností, soupisy pramenů a odborné literatury, rozsáhlý poznámkový aparát.

K jejím přednostem patří jasná struktura a důsledně uplatňovaná vnitřní organizace větších celků. Práce je rozvržena do čtyř celků - Úvodu (8-14), Teoretické části (15-50), Empirické části (51-203), vše s dalším vnitřním členěním; pojednání ukončuje Závěr (204-206) a velká přílohová část (s. 218-237).

K teoretické části chceme podotknout, že autor se snaží – vcelku úspěšně – uvádět definované pojmy a uplatňované termíny do širších souvislostí v oboru (textová lingvistika, korpusová lingvistika, neologie). Při této snaze o širší záběr se však nevyhnul některým nejasným formulacím. Z tohoto důvodu očekávám, že diplomant při obhajobě rozvede následující:

- pojem “dynamika slovní zásoby” (češtiny/bulharštiny) ze synchronního pohledu (tj. stručně pojedná o synchronní dynamice lexikálního systému v intencích Pražské školy);

- vztah pojmů ideologie a propaganda - místy jsou tyto výrazy užity synonymně, což není zcela korektní vzhledem k jejich pojmovému obsahu;

- blíže osvětlí vztah pojmů neologismus, profesionalismus a okazionalismus, nejlépe na konkrétních příkladech.

Těžiště práce tvoří její část empirická, která vedle bohatého dokladového materiálu podává jeho výstižnou interpretaci. Je třeba vyzdvihnout snahu o metodologickou souměrnost materiálu co do typologie textů a doby jejich výskytu. Oceňujeme rovněž autorovu invenci a interpretační lehkost (i když místy je to na úkor přesnosti vyjadřování). Základním poznávacím principem uplatněným v práci je porovnání jednotlivých zjištění z primárních, sekundárních a terciárních zdrojů. I když titul inzeruje průzkum publicistiky, do práce jsou zahrnuty i vhodně zvolené sekundární zdroje – slovníky a encyklopedie v obou porovnávaných jazycích a v ruštině (rozhodující z hlediska tématu diplomové práce je ovšem práce s primárními zdroji). Na celé řadě vhodně vybraných kontextů sleduje autor chování osmi klíčových slov (*sovětský, komunistický, socialistický, lidový, pracující, dělnický, imperialistický, kapitalistický*) v českých a bulharských

textech, následně i ve slovnících, přičemž stále čtenáře ujišťuje o správnosti své vstupní teze o vlivu ruštiny na češtinu a bulharštinu. Velmi názorné jsou rovněž paralelní ukázky z dobových textů autorů prorežimních a protirežimních. Zvláště je třeba ocenit pohled kontaktologický – vliv překladatelské praxe na aktuální jazykové dění a též dopad vlivu prosovětské ideologie na kvalitu českých překladů.

Přílohy prezentují ukázky dobových textů, plakátů a příklady typických sovětských, československých a bulharských propagandistických hesel.

V práci je třeba odstranit jisté rušivé nejednotnosti, které místy ztěžují vnímání textu, jako jsou např. překládání vs. citování v originále (u ukázek textů), odkazy k vědeckým publikacím typu „tamtéž“, nejednotný pravopis u slov se sufixem -izmus/-ismus; rovněž je záhodno vyhnout se zbytečné personifikaci jazyka při formulování soudů a všimnout si nejen věcných souvislostí, ale též jejich časové souslednosti.

Přes zmíněné nedostatky předkládaný text představuje hodnotný vědecký počín, prokazuje autorovu schopnost samostatně pracovat s konkrétním jazykovým materiálem, využívat co nejširší okruh informačních zdrojů, jak tištěných, tak elektronických, hledat důležité souvislosti a následně s lehkostí formulovat svá zjištění a interpretace.

Práce P. Poborského *Reflexe socialistické ideologie v české a bulharské publicistice* (Praha 2010) splňuje požadavky kladené na diplomovou práci, a tudíž doporučuji, aby po úspěšné obhajobě byl absolventovi udělen titul magistr. Soudím, že potenciál textu je značný a může být relativně snadno dopracován na úroveň vyžadovanou pro malý doktorát.

Albena Rangelova, CSc.